

**MALI
FILMSKI**

VODIČ kroz
Medijsku **P**ismenost

Impressum

MALI FILMSKI VODIČ KROZ MEDIJSKU PISMENOST

Povjetarac: Povećalo

Tekst i kolaži: Mima Juračak

Grafičko oblikovanje: Domagoj Kovačić

Urednica: Lidija Tomljenović Kovačić

Nakladnik i nositelj autorskih prava:

Novi svijet, udruga za djecu i mlade

Sisak, Trg grada Heidenheima 1

Naklada: 1 000 primjeraka

ISBN: 978-953-56398-9-3

Sisak, siječanj 2018. godine

www.novi-svijet.hr

Novi svijet
udruga za djecu i mlade

Ministarstvo znanosti
i obrazovanja RH

Povjetarac je programska platforma udruge Novi svijet čiji je cilj jačanje kompetencija djece i mladih u svim područjima važnim za lakše suočavanje s aktualnim životnim izazovima.

Ova brošura sastavni je dio programa Povjetarac: Povećalo u kojem se bavimo jačanjem kompetencija u području medijske pismenosti mladih.

Sisačko-moslavačka županija

Ekonomska škola, Sisak

opet
reklame ...

Budim se i rukom tražim mobitel.

Facebook, Instagram, Twitter, Gmail, Viber... Moj svijet je u mojoj ruci. Umjesto kroz prozor stana, gledam kroz jedan mnogo manji (veći?) prozor. Moj svijet je digitalni svijet slika, videa, objava, reklama. Dobro osmišljenih fotografija. Pažljivo napisanih tekstova. Čini mi se da je taj svijet stvarniji od ovoga koji sada gledam

kroz prozor. Zima je i nema boja – grad se čini prilično dosadnim. Imam li više išta za raditi u vanjskom svijetu? Trebam li uopće izaći iz stana?

Jednom ću sigurno pokušati biti bez mobitela ili laptopa čitav dan. Možda i čitav tjedan. Ali ne danas. Danas ću s vama razgovarati o svemu tome. O čemu točno? Hmm... vidjet ćete. Možete li zamisliti da ste na tjedan dana potpuno isključeni? Teško, zar ne?

Osobno, imala bih osjećaj da toliko toga propuštam. Kao da svijet ide dalje, pa još dalje, a ja ostajem na mjestu i nadam se da će me se netko sjetiti, pokupiti me na brzi vlak kojim svi odlaze sve dalje od mene. Bila bih usamljena. Svi moji prijatelji su u tom brzom vlaku.

TV serija
BLACK MIRROR
Ep: "Nosedive"
(2016.)

Nije cool ići pješice. Ostati sam, daleko izvan događaja i vijesti.

Ponekad se pitam (možda će vam se činiti smiješno, no ja se zaista to pitam) – je li taj brzi vlak baš toliko zakon kako se čini na prvu? Je li on zaista tako uglancan, bez mrlje, bez mane? Stiže li se zaista njime brže? I kamo se uopće stiže?

Kada pitam prijatelje o tome, kažu mi da prestanem postavljati besmislena i teška pitanja. Kažu mi da se opustim i ne analiziram toliko. Ne slušam ih. Uvijek analiziram i postavljam pitanja. To je dio mene. Zbog toga mnogo istražujem o temama koje me zanimaju.

Psst... istražila sam medije. Potrudila sam se shvatiti ih. Nisam samo čitala teške knjige kako bih saznala što me zanima – gledala sam i dobre filmove, *bingeala* odlične TV serije. Neke ću vam preporučiti. Neke ćete moći otkriti sami, gledajući svijet oko sebe.

Ovo je vrlo kratki uvod u nešto što se zove medijska pismenost.

Pa, krenimo.

Kažu da je prije
bilo bolje... ?

Što je medij, za početak?

Riječ „medij“ latinskog je porijekla i označava pojam „srednji“, odnosno – medij je „posrednik“. Naravno, jasno ti je da je medij posrednik između tebe i... koga točno? Hmm... Medij može biti posrednik između tebe i tvojih prijatelja (Viber), između tebe i važnih informacija (portali, novine, radio, televizija), kao i između tebe i zapravo nevažnih informacija („žuti“ tisak, zabavni portali).

Mediji imaju trojnu ulogu:

► **Informirati**

► **Obrazovati**

► **Zabaviti**

Ispunjavaju li mediji kojima si okružen sve tri uloge? Isprepliću li se te uloge jedna s drugom i kako? Jeste li ikada čuli za „odnose s javnošću“ (PR)?

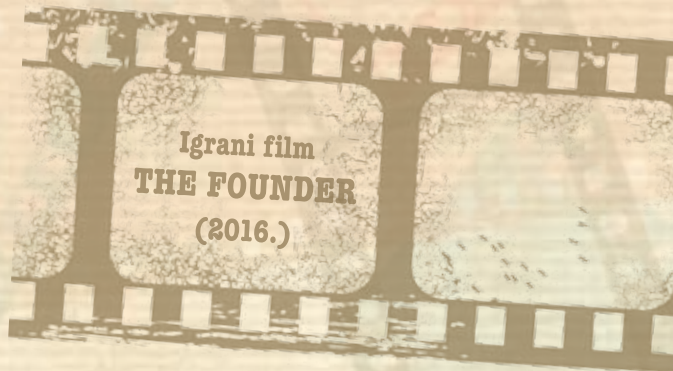
Negdje sam pročitala da je „novinarstvo ono što netko ne želi da bude objavljeno, a sve ostalo su odnosi s javnošću“.

mi
od ovih
esti...

Odnosi s javnošću su svi načini na koji nam se određene tvrtke, političari ili pojedinci žele predstaviti. Oni pritom stvaraju sliku sebe koja je često vrlo pozitivna, uljepšana, pomalo nestvarna. Možeš li se već sada dosjetiti nekoga tko se obilato koristi PR-om?

Jedan od načina da budeš medijski pismen jest i to da znaš prepoznati kada netko u medijima govori istinu, a kada je uljepšava (ili poružnjuje!). Biti medijski pismen znači biti svojevrсни superjunak – možeš se izdići iznad gomile informacija i objektivno ih sagledati, procijeniti „drže li vodu“.

Medije možemo razvrstati u tri skupine:

1. Javni mediji

mediji financirani javnim sredstvima (RTV pretplata je pokušaj stvaranja medijske neovisnosti od političkog i ekonomskog utjecaja)

2. Komercijalni mediji

osiguravaju prijenos informacija, no uz to osiguravaju i profit svojim vlasnicima

3. Neprofitni mediji

ne slijede logiku tržišta, ispunjavaju prostor koji ostale dvije vrste medija ne mogu pokriti zbog svoje uvjetovanosti tržištem

TV serija
BLACK MIRROR
Ep: "15 Million
Merits" (2011.)

Igrani film
NIGHTCRAWLER
(2014.)

just
google
"milk"

Nije zlato sve
što sjaja na fejsu...

Znaš li da se većina ljudi na Facebooku, uključujući i tebe i mene, zabavlja vlastitim PR-om?

Biramo fotografije koje ćemo objaviti, statuse koje dijelimo, na neki način prezentiramo vlastiti *brand*. Razmišljaš li o tome kakvu sliku sebe ostavljaš na društvenim mrežama? Razmišljaš li o tome što objavljuješ na „zidu“ drugih ljudi i kako to utječe na njih? Jesi li znao da poslodavci pregledavaju društvene mreže svojih zaposlenika? Ona fotka od sinoć, hmm... Jesi li zaista siguran da bi je trebao objaviti?

Kao pojedinac imaš pravo na dvije stvari (između ostalih) – pravo na informaciju (točnu, po mogućnosti) i pravo na slobodu izražavanja. Koristiš li slobodu izražavanja s oprezom? Sloboda izražavanja na Internetu često graniči s govorom mržnje (na stranici www.dostajemrznje.org možeš i sam prijaviti govor mržnje, kao i druge vrste neprihvatljivog govora u medijima!).

Govor mržnje na Internetu umanjuje sve dobre stvari koje nam Internet pruža. A pruža toliko sjajnih stvari! Kao recimo – serije i filmove koje ti preporučujem. Također, i svijet video-igara koji se sve više isprepliće sa stvarnim svijetom.

Internet ne poznaje granice, zbog toga ih trebamo postaviti sami. Danas smo svi novinari – dijelimo objave i kreiramo statute uz koje stavljamo fotografije.

Budi oprezan i pametan novinar. Razmisli šteti li ono što ćeš objaviti tebi ili ljudima oko tebe. Svijet medija zagašen je gomilom informacija. Budi osoba koja će unutar svega znati prepoznati bitno.

Sretno :)

...to je tebi troj ~

PR složio! ~

www.novi-svijet.hr

ISBN: 978-953-56398-9-3